

קודש הילולים
תורה | צדקה | חסד

להפצת תורתו של הגה"ק
רבי הלל פאלאק זצלה"ה
אבדק"ק סאטמר ענגן
בנעל הקודש הילולים

פרי קודש הילולים

בס"ד | פרשת דברים-חזון תשפ"ד | גליון מס' 124 | שנה ג'

דברי תורה עפ"י הספה"ק "קודש הילולים"

התוכחה יכולה להיות "דבשי" לזה ו"יעוקץ" לאחר

אמנם על אלו שאינם מקבלים תוכחה יש תביעה, כי אם היו שוגגים הרי שעכשיו הם מזידים, אחרי שהוכיחום.

בזה מתרץ המדרש, למה פתח ב"אלה הדברים", והרי "דיבור" הוא לשון קשה (מסת"א, א; רש"י במדבר יב, א ד"ה ותדבר), ו"אמירה" היא לשון רכה (כמבאר ברש"י שמות יט, ג), והתוכחה צריכה שתאמר בלשון רכה!

אלא שהתוכחה היא כמו הדבורה, שבעלי נהנים מהדבש ואחרים עלולים להינזק מהעוקץ. כך היא התוכחה, למוכיח היא מועילה, שהציל את נפשו מתביעה על כך שלא הוכיח, ולשומעים שלא קיבלו את התוכחה היא עוקץ, כי שוב אינם שוגגים, ולכן נאמר "דיבור" לשון קשה. (ח"ב קל)

ברכת משה והיה שיתרבו ויתעלו בתורה וחכמה

ד' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֶף עֲלֵיכֶם כֶּכֶם אֶלְפָּה פַעֲמַיִם וּגו' (דברים א, יא).

ולעתיד לבוא, כשיקויים בנו מאמר הכתוב (ישעי"א, ט), "כי מלאה הארץ דעה את ד' וגו'", אזי יתקיים בנו "הקטון יהי לאלף והצעיר לגוי עצום" (שם ס, כב), שאצל איש אחד תמצא שלימות שכיום נמצאת רק בהיקבץ אלף אנשים.

וזאת הברכה אשר ברכם משה רבינו ע"ה, "ד' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים", שיוסיף עליכם חכמה וצדקות עד שכל אחד ואחד יהי כאלף, וכעין הגאולה העתידה. (ח"ב קמ)

נראה לי לבאר בהקדם מה שאמרו חז"ל (ברכות טז, ב; ומקורו במסכת שמחות פרק א, הל"ב), "אין קורין אבות אלא לשלושה". ולכאורה קשה, הלוא אמרו חז"ל², "אין לך דור שלא יהיו בו כאברהם יצחק ויעקב", ואם כן למה רק הם נקראו אבות. אלא שהם היו שלמים בתכלית השלימות בכל מידה נכונה, ובדורות הבאים נתמעטה והלכה השלימות, עד שהשבים בני יעקב, רק בהיקבצם יחד נמצאה אצלם דרגת השלימות כמו אצל האבות³. ובדורות שאחריהם הלכו ונתמעטו בעלי שלימות, עד שבדורו של שלמה המלך אמר (קהלת ז, ח) "אדם אחד מאלף מצאתי וגו'", שרק מתוך קיבוץ אלף איש נמצאה שלימות כמו של אברהם אבינו.

לשבת חזון

סיבת הגלות כי ישראל מבקשים להתערות בגוים ולהידמות להם

גְּלָתָהּ יְהוּדָה יַעֲנִי וּמֵרֵב עֲבֹדָהּ הִיא יִשְׁבָּה בְּגוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחַ כָּל רִדְפֶיהָ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים (איכה א, ג).

להם, הגוי מתמלא עליהם עברה ומצערם ומשתעבד בהם. כך הי' בשיעבוד גלות מצרים, שהחל כאשר בני ישראל בקשו ישיבת קבע במצרים, ולהתערות במצריים ובמעשיהם. כמו שכתוב (שמות א, ז-ח) "ובני ישראל פרו

כתוב (במדבר כג, ט) "הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב", שעם ישראל צריך להיות בעולם הזה בבחינת "גרים", ולא להתערות בגוים ולהידמות להם ולעשות כמעשיהם. וכאשר הם מתערבים בגוים ומבקשים להידמות

1. א"ה. ואכן משה רבינו ע"ה הוכיחם רק ברמזים.

2. בבראשית רבה (י, טו) איתא אברהם ויעקב אך בלוקוט שמעוני על ג"ך (רמז צז, ד) נזכר גם יצחק.

3. א"ה. על פי דברי רבינו הגה"ק זצ"ל אפשר לפרש מאמר חז"ל (שבת נה, ב) על הפסוק (בראשית לה, כב) "ויהיו בני יעקב שנים עשר", "מלמד שכולן שקולין כאחד", שכולם יחד שקולים בשלימותם לאחד האבות.

נא להתפלל וללמוד לזכות
הרה"ח דוד צבי בן פרידא אסתר הי"ו
הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו
לרפואה שלימה במהרה בתושח"י

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשביילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..."
שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשביילי איזה דבר בכל שבוע..."
קודש הילולים ח"א עמ' ז'

וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם. ויקם מלך חדש וגו', ואמרו חז"ל (ילקוט שמעוני רמז קסב), "ותמלא הארץ אותם, שנתמלאו בתי טרטיאות ובתי קרקסאות מהם, מיד גזרו עליהם וכו'".

לכן ציונו השי"ת שנזכור לא רק את גאולת מצרים אלא אף את הסיבה והגורם לגלות, כמו שנאמר (דברים טו, א) "שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך", ופירש רש"י, "לחם עוני, לחם שמזכיר את העוני שנתענו במצרים". שכאשר נזכור את העוני, נישמר מהסיבות שגרמו לו, כדי שלא

נחזור לגלות.

וכך הי' בגלות בבל, שבקשו ישיבת קבע ולהתערות בגוים ובמעשיהם, ושכחו שזה הי' הגרמא בניזיקין לגלות מצרים. ולכן אמר הכתוב, "גלתה יהודה מעוניה היא ישבה בגוים", ואמרו חז"ל (איכה רבה א, כח) "מעוני, על שאכלו חמץ בפסח. כמה דאת אמרת, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני". כלומר שכחו את סיבת שעבוד מצרים הנרמז בלחם עוני, ולכן "לא מצאה מנוח, כל רודפי השיגוה", ששוב יצאו לגלות.

(ח"ב קב"ב, קל"א, ער)

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

השומע לתוכחות מוסר יאריכו ימיו

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל.

אלה הדברים, פירש רש"י, לפי שהן דברי תוכחות וכו'.

אשר אכלו מהעשבים האלו הבריאו, ואלו שלא אכלו מתו. והנה אין כאן טענה כנגד הרועה, כי הוא עשה את שלו, והצאן שלא אכלו מהמרעה גרמו בעצמם את מיתתם ואת ההפסד של בעליהם.

והנמשל יובן, אנו כולנו בעוונותינו הרבים חולי הנשמה. כן כתב השל"ה, שכשאומרים בתפילה 'והעלה רפואה וכו', יכווין כל אדם על חולי הנשמה. אך המחלה אינה שווה בכל, ואנו קרויים עדרי 'צאן קדשים' (יחזקאל לו, לח). וציוה הרופא נאמן, הקב"ה וברוך שמו הגדול, להרועה, זה המגיד או המוכיח, שירעו את צאן הקדשים בשדה שיש שם עשבים טובים להם, והמה דברי מוסר ודינים כדי לידע מה לעשות ומה לא לעשות עוד, ויחזרו בתשובה. והרועה עושה צוואת הרופא, והחכמים מבין השומעים ישגחו בדברי המוכיח, גם אם הוא קטן מהם בחכמה, ואשרי לגדולים שנשמעים לקטנים (עפ"י ר"ה כהנא), ואוכלים מן העשבים וטוב להם. והאווילים לא ישגחו ואינם רוצים לאכול מהמרעה הטוב, וימותו. וזה פירוש הפסוק, 'שפתי צדיק, זה המוכיח, ירעו רבים' והמה אוכלים וטוב להם. אך 'אווילים בחסר לב ימותו'. ונאמר (משלי ו, כג), 'ודרך חיים תוכחות מוסר'.

וקל להבין.

ואיתא בגמרא (שבת קט"ו), לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה, שנאמר (איכה א, ו) 'היו שריה כאילים לא מצאו מרעה', מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה, אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה.

אמר הכתוב (משלי טו, לא), 'אוזן שומעת תוכחות חיים בקרב חכמים תלין. יש ללמד ולהוכיח את העם, שתחת לעסוק בדיבורי הבל, אשר כתוצאה מהם מתרבה המחלוקת ושנאת חנם, יש ללכת לשמוע דברי המגידים יראים ושלמים, לשמוע מהם דברי אלקים חיים. כי על אלו שמואסים ולא משגיחים בדברי החכמים, אמר החכם המלך שלמה ע"ה (שם י, כא), 'שפתי צדיק ירעו רבים ואווילים בחסר לב ימותו'.

וביאור הפסוק יומתק במשל, לעדר צאן שהתפשטה ביניהם איזו מחלה. וציוה רופא הבהמות את הרועה, שירעה אותם בשדה פלונית, כי יש שם עשבים טובים לפניהם לרפואתם. והרועה עשה כאשר ציוה לו הרופא, והצאן

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח יהודה חיים גוטר וב"ב הי"ו
ולבנם הרה"ח אברהם פוקס הי"ו
לרגל אירוסי הנכד-הבן
החתן שמעון שבתי ני"ו עב"ג הכלה בת
הרה"צ אברהם חיים אלימלך גראס שליט"א
אב"ד תולדות משה ירושלים

הרה"ח משה יעקב קליין הי"ו
(חתן הר"ר ארי' ז"ל חוג' מרת ר. שטיינמץ תחי')
ולבנו הרה"ח יחזקאל הי"ו
לרגל אירוסי הנין-הנכד-הבן החתן אלימלך ני"ו
עב"ג בת הרה"ח דוד ויינברגר הי"ו

הרה"ח משה צבי בנימין הי"ו
ולבנו הרה"ח יואל הי"ו
ולנכדו הרה"ח ישעי' הי"ו
לרגל הולדת הנינה-הנכדה-הבת תחי'

יהי רצון שייזכו לרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

הרה"ג נפתלי צבי ברודי שליט"א
ולבנו הרה"ח ישראל הי"ו אבי החתן
הרה"ח משה צבי בנימין הי"ו
ולחתנו הרה"ח נתן בנימין ראטה הי"ו אבי הכלה
לרגל אירוסי צאצאיהם
החתן שלום ני"ו עב"ג הכלה תחי'

הרה"ח ישראל כהן הי"ו
ולבנו הרה"ח ר' אליעזר הי"ו
לרגל אירוסי הנכד-הבן
החתן אברהם יהושע העשיל ני"ו
עב"ג הכלה בת הרה"ג ר' דוד אונגער שליט"א

הרה"ח משה צבי בנימין הי"ו
ולבנו הרה"ח דוד הי"ו
לרגל הולדת הנכדה-הבת תחי'

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קודש הילולים בהקדמה)